

**Hoofdinhoud van de aanwinsten voor de Bibliotheek der
Nederlandsche Botanische Vereeniging gedurende
het jaar 1893 ontvangen.**

DOOR

Dr. J. G. BOERLAGE.

M. H. Ik heb op onze wintervergadering van het vorige jaar een overzicht gegeven van den hoofdinhoud der geschriften in 1892 voor onze Bibliotheek ontvangen. Mijn bedoeling daarmede was te maken dat de leden, wetende wat zij alzoo bevat meer aan onze Bibliotheek zouden hebben. Ik wil dit ook dit jaar doen zonder evenwel te beloven dat voortaan jaarlijks op mij te nemen. Vooreerst toch is beloven een gevaarlijk ding daar men niet weet of men in staat zal zijn die belofte gestand te doen, ten tweede is het samenstellen van zulk een overzicht geen geringe taak. Niet alleen toch is de hoeveelheid der geschriften, waaronder vele dikke boeken vrij groot, doch men stuit bij het werk op bezwaren van allerlei aard. Natuurlijk ziet men voor den inhoud het eerst om naar een Index, doch in sommige der met ons in ruilrelatie zijnde genootschappen ziet men het gewicht van zulk een Index in het geheel niet in en is de lezer verplicht van Bulletin of Jahresbericht blad voor blad om te slaan ten einde te weten wat er alzoo in staat. Bij andere verstoep men het Register zoo kunstig dat men eerst het boek geheel moet doorbladeren om het te vinden. Weer anderen denken hun publicaties handig voor het gebruik in te richten door drie- à vierderlei pagineering, zoodat de Index ons altijd naar Beiblatt, Correspondenzblatt of Litteraturbericht brengt als

wij een stuk uit de Abhandlungen zoeken. En dan nog de moeilijkheden van de taal! Om het goed te doen moet men eigenlijk Italiaansch, Spaansch, Hongaarsch, Zweedsch, Deensch, Finsch, Russisch even goed verstaan als onze eigen taal en die onzer naburen. Russisch vooral kan u bij dit werk wanhopig maken. Ik zat lang met het levensbericht van een beroemden Rus Alexeyeff, wiens naam ik zelfs niet kon lezen, tot er bleek, dat ik met een chemicus te doen had. Doch wij mogen hierover niet klagen. Publiceeren wij ook niet in onze eigen taal?

Prijzenswaardig ware het met het oog daarop, de gewoonte te volgen van vele buitenlandsche genootschappen, die korte resumés hunner stukken in Engelsch, Fransch of Duitsch geven. Wegens de hoeveelheid heb ik ook nu getracht het materiaal wat te beperken. Natuurlijk heb ik den inhoud van het Kruidkundig Archief weggelaten, ook dien van het Botanisch Jaarboek van het Genootschap Dodonaea. Daar toch dit Genootschap ook dit jaar weder de welwillendheid had aan elk onzer leden een exemplaar te schenken, kunnen wij onderstellen dat de leden met den inhoud hiervan volkomen bekend zijn. Er is nog een werk dat wij in den loop des jaars ontvingen en waarvan ik niet al de titels opgeef, dat is een complete serie van Malpighia, niet omdat die niet belangrijk is, maar integendeel omdat er zooveel in staat. Waarschijnlijk zou ik door dit op te nemen een 100-tal titels meer hebben en dat er veel van beteekenis bij is, waarborgen ons de namen van Beccari, Caruel, Delpino, Penzig, Pirotta, Saccardo enz. Ik behandel derhalve alleen het laatste deel, welks inhoud waarschijnlijk nog niet in alle litteratuur besprekende tijdschriften voorkomt. Ten einde ons niet met lange namen op te houden, bezig ik voor elk tijdschrift een enkel woord, waarvan men in de lijst der ontvangen werken gemakkelijk de verklaring vindt.

Evenals het vorige jaar begin ik met een overzicht van de bijdragen tot de Europeesche Flora. Weer vinden-we

talrijke excursies in Frankrijk beschreven, vooral in Beziërs 1891, Bordeaux XLIV, Normandie 1891—1892 en Revue Bot. 1892, in de laatste eene Florule des Corbières. Verder vinden wij een nieuwe roos, *R. echinoclada Bouillu*, en van denzelfden schrijver een overzicht van de Centaureën van de Jacea-groep, beide in Lyon 1893. In Bordeaux 1891 bespreekt Rodier vormen en afwijkingen bij *Ficaria ranunculoides*, *Ranunculus oluleus* en *Ranunculus hederaceus*. Ook Lalanne geeft eene mededeeling over *R. hederaceus* in hetzelfde tijdschrift. In Feuille 269 wordt gehandeld over aankomelingen, waaronder wij ook gasten in ons land terugvinden zooals *Galinsoga*, *Elodea*, *Amsinckia*, de Amerikaanse Asters, de *Oenothera*'s. Het aantal *Oenothera*'s, tegenwoordig in Frankrijk verwilderd, is niet gering. Feuille 278 citeert uit Gillot in Soc. Bot. Franç. (niet Soc. Franç. de Bot.) 1893 behalve de bekende, *O. suaveolens Desf.* en *O. grandiflora Ait.*, deze beide in geheel West-Frankrijk, *O. longiflora Jacq.* en *O. rosea Ait.* beide om Bayonne. In Spanje heeft men *O. stricta Led.* Volgens Saint-Lager in Lyon 1892 mogen wij echter dien naam *Oenothera* niet meer gebruiken: Het woord komt niet van *Oinos* wijn en *thera* jacht, alsof het kruid de wijndampen verdreef, doch van *onother*, wilde ezel. Wij moeten dus *Onothera* zeggen. De Franschen geven ons verder in Revue Bot. 115, 116, 120 aantekeningen over de Flora van Algiers door Gay en een Florule de la Kabylie in hetzelfde Tijdschrift 121, 122, 127 door Debeaux. Misschien interesseert het ons ook dat de Algerijnen de Santalacee *Osyris lanceolata Hochst. et Schimp.* als koffie gebruiken, zooals wij zien in Feuille 274. We gaan terug over Spanje omtrent welks Flora in Revue Bot. 113 en 114 door Pau aantekeningen worden medegedeeld. Naar Italië overstekende vinden we in Malpighia VII. 1—3 eene monographie van de Bologneesche

Tulpen door Mattei, terwijl datzelfde tijdschrift behalve aantekeningen over de Flora van Italië, zooals Nicotra, Planten van Sicilië ook eene mededeeling van Baldacci bevat omtrent de Flora van Montenegro. In Zwitserland geeft Christ (Bot. Schweiz. III) eene beschouwing over verschillende vormen van *Polystichum aculeatum*.

In Duitschland worden in verschillende tijdschriften bijdragen tot de Flora vermeld zooals Maierhofer, Nachtrag zur Flora Weltenburgs (Landshut XII). Onder de beschreven excursies zijn bijv. die van Königsberg 1892 vooral van belang wegens de tusschengevoegde aantekeningen. Ik wil ook een hierin voorkomende opgave van Froelich omtrent Dippel, Handbuch der Laubholzkunde weergeven, daar deze ook op planten onzer Flora betrekking heeft n.l. dat de *Lycium*-soorten, die in Duitschland verwilderen zijn *L. halimifolium* Mill. en *L. rhombifolium* Dipp. en niet zooals gewoonlijk wordt opgegeven *L. Europaeum* L. en *L. barbarum* L., die in het klimaat van Königsberg, dus ook in het onze niet zonder bedekking overwinteren kunnen. Tot eene zelfde conclusie brengt ons waarschijnlijk ook een tabel van Koehne in Brandenburg XXXIII voor de determinatie der in tuinen gekweekte soorten van het geslacht. Het is dus wel wenschelijk ook de *Lyciums* onzer zeedorpen eens te herzien. In Bremen X. 3 schrijft Focke, natuurlijk over het geslacht *Rubus*: Verbreitung einiger Brombeere im westlichen Europa, doch ook over de Flora van kalkhoudende zandduinen. Buchenau bespreekt de immigratie van de ook bij ons verschenen *Galinsoga*. In Brandenburg XXXIV vinden wij bijdragen tot de Flora's van Pommeren en Brandenburg en de beschrijving eener nieuwe *Liliacee* *Gagea Pomerana* Ruthe. Wij vinden hier ook een voorstel van Altman om twee bij naam aan ieder bekende doch moeilijk te scheiden *Rumices*, *R. sanguineus* L.

en *R. conglomeratus Murr.* tot ééne soort te vereenigen. Over het verwilderen van of liever als aankomeling optreden zoowel in Noord- als in Zuid-Duitschland van een paar *Lepidium*'s: *L. incisum Roth*, *L. Virginicum L.*, *L. apetalum Willt.* (*L. micranthum Led.*), handelen stukken in het genoemde tijdschrift van Ascher-son en Winkler. In Schles. Vat. Cult. LXX geven Fiek en Schube de resultaten van hun onderzoek der Flora van Silezië. Omtrent de Flora van Sleeswijk Holstein vinden wij verschillende opgaven in Schlesw. Holst. III, IV en IX; in het laatste deel interesseert ons misschien vooral een stuk van Knuth Die Pflanzenwelt der Nordfriesischen Inseln.

Voor Zweden vinden wij beschrijvingen van botanische excursies op Jämtland, door Elfstrand (Zweden XVI). Hierin worden verschillende nieuwe *Hieracia* en *Carices* opgenoemd. Floderus beschrijft de *Salix*-flora der zelfde streek (Zweden XVII).

In Finland besprak Wainio de Flora van het tot dat land behoorend deel van Lapland (Acta VIII) en gaf Hjalmar Hjelt een Conspectus Florae Fennicae en een verhandeling over de verspreiding der gewassen aldaar (Acta V), terwijl Saelan eene mededeeling gaf over *Aspidium Thelypteris* en verwante vormen.

In het zuiden van Rusland handelt Schmalhausen over de rozen der omstreken van Kiew (Mém. Kiew XII).

Over Afrika vinden wij in Roma V Pirotta's bijdragen tot de kennis der Flora van Oost-Afrika en hierin geeft Terracino eene Florula van Anfilah. In Malpighia VII behandelt Ross den bouw der bloem van de in Abyssinië voorkomende Leguminose *Cadia vera*, terwijl de door Hildebrandt en Humblot op Madagascar en de Comoren verzamelde Compositae door Klatt in Hofmuseum VII worden beschreven.

Omtrent den plantengroei in Azië hebben wij de verhandeling van Kanitz: *Plantarum enumeratio in expedi-*

tione comitis Szechenyi a Ludovico de Loczy collectarum in Asia Centrali.

Vervolgens voor Nederlandsch Indië Karsten Untersuchungen über die Gattung Gnetum, Burck Contributions à la Flore de l'Archipel Malais (over de geslachten *Mucuna* en *Erythroxylon*) beide in Ann. Buit. XI, Boerlage over soorten van *Erythrina* (Teysman-*nia* 1892, 8), Boerlage en Koorders over *Bruinsmia*, een nieuw Javaansch woudboomen-geslacht (Nat. Tijdschr. LXIII).

Voor Noord-Amerika vinden wij in Agricult. Report 1891 afbeeldingen van *Prosopis juliflora*, *Yucca baccata*, *Larrea Mexicana*, *Acacia constricta*, *Fouquieria splendens*, *Agave Parreyi*, *Cereus giganteus*, *Parkinsonia Torreyana*, *Orobanche ramosa*, *Salsola Kali* var. *Tragus* en van de Coniferen *Pinus palustris* Mill., *Pinus echinata* Mill., *Pinus Cubensis* Gris. en *Pinus Taeda* L. Over wilde bloemen van Canada schrijft Beadle (Canad. Inst. III). Greene behandelt in zijn *Eclogae Botanicae* meerdere Amerikaansche soorten van *Carduus* en *Lupinus*.

Voor de kennis der Flora van Zuid-Amerika is van groot belang Warming's verhandeling over den plantengroei van Lagao Santa (Mém. Copenh. 6e Serie t. VI) niet alleen uit een systematisch oogpunt, doch ook wegens de vele mededeelingen op het gebied der plantenbiologie. Door een Fransch résumé van den Deenschen tekst zijn de gewichtigste der daarin bevatte feiten voor ons toegankelijk geworden. In Warming's *Symbolae ad cognoscendam Floram Brasiliensem* geeft Kiaerskou eene *Enumeratio Myrtacearum Brasiliensium*.

Op het gebied der Systematiek der Phanerogamen vermelden we nog uit Schles. Vat. Cult. LXX Prantl over het Systeem der Monocotylen, uit Mal-

pighia VII Balducci over de genealogische verwantschap van Vaillantia met de geslachten Asperula, Galium, Callipeltis en Rubia, uit Brandenburg XXXIII Lersener, voorstudiën eener Monographie der Aquifoliaceae en uit Hofmuseum VII, 4 Arthur Bennett opmerkingen omtrent de soorten van het geslacht Potamogeton. Het laatste stuk is vooral van belang om de lijst der synoniemen en de nieuwe soorten. De schrijver had het onderwerp vroeger behandeld in Annals of Botany 1893,

. Meer dan over de Phanerogamen bevat onze litteratuur over de Cryptogamen.

- Over Algen handelt in Frankrijk: Bornet Les algues de Schousboe (Cherbourg XXVIII), in Italië: Pero Diatomeen van de Adda (Malpighia VII. 5), Piccone Alghe delle Cyrenaim (Roma V. 2), in Zwitserland: Klebs Physiologie en voortplanting van Vaucheria sessilis (Basel X. 1), in Duitschland: Rauff. Over kalkalgen (preuss. Rheinl. 5. 9. 2), Schröter nieuwe Silezische Algen (Schles. Vat. Cult. LXX), Lemmerman Versuch einer Algen Flora der Umgegend von Bremen (Bremen X. 3). Reinbold, Die Chlorophyceen, Phaeophyceen, Rhodophyceen, Cyanophyceen der Kieler Föhrde (Schlesw. Holst. VIII—XI). In Zweden werd den 8^{en} December van het vorige jaar het 80-jarig Jubileum van den vooral als Algoloog beroemden doch ook als ontwerper van een natuurlijk stelsel bekenden Lundschen Professor J. C. Agardh gevierd en dat zich in het land van Agardh verscheidene Phycologen gevormd hebben blijkt uit stukken van Kjellman over Adenocystis Hook. et Harv. (Zweden XV), over Acrosiphonia en de Scandinavische soorten hiervan, over een nieuwen vorm van Laminaria, over het geslacht Myclophycus (Zweden XVIII), van Wille over de blazen der Fucussoorten (Zweden XIV), van Söderstrom over den anatomischen bouw van

Desmarestia aculeata (Zweden XIV), van Borge over Spaansche zoetwateralgen (Zweden XIV) en van denzelfden schrijver over de Chlorophyceen-Flora van Siberië en Finmarken (Zweden XVII). De Chlorophyceen van Zweden waren behandeld door Anderson (Zweden XVI). De Diatomeën van Finland werden beschreven door Cleve (Meddel. XVII). Eindelijk vindt men Australische algen in Wilson Catal. of Algues Coll. at Port Philipshead and Western Port. (Victoria IV. 2).

Op het gebied der Mycologie hebben we uit Nederland: Oudemans Révision des Champignons des Pays-Bas I. (Verh. Kon. Acad. Sectie II Deel II), Broekema Waarnemingen en denkbeelden over den Vlasbrand, Giltay. Over het zwart in de gerst, beide in Landbouwk. Tijdschr. 1893. Uit België van de dames Bommer en Rousseau, Contribut. à la Fl. Mycol. de Belgique (Bot. Belg. XXIX) en in afzonderlijke uitgave Florule Mycologique des environs de Bruxelles. In Frankrijk gaf Geneau de la Marlière een Tableau synoptique des Ustilaginées et des Urédinées (Feuille 272—275) en Feuilleau bois Les Champignons de la France (Revue Botan. 127). In Italië beschrijft Pirotta de ontwikkeling van *Cladosporium herbarum* (Roma V. 3). In Zwitserland geeft von Tavel Bemerkungen über den Wirthwechsel der Rostpilze (Bot. Schweiz III). In Duitschland behandelt Allescher Die Pilze Süd-Baierns (Landshut XII), beschrijft Hennings een nieuwe Geaster, *G. Marchicus* P. Henn. en bespreekt dezelfde schrijver eenige *Tylostoma*-soorten (Brandenb. XXXIV), geeft Klebahn eene bijdrage tot de kennis der parasitische Fungi van Bremen en N. W. Duitschland (Bremen X) en vinden we als aansluiting hieraan eene bijdrage van Fuchs over de parasitische Fungi van Sleeswijk Holstein (Schlesw. Holst. VII. 1). In Zweden handelt Starback over Ascomyceten van Oeland en Oost-Gothland (Zweden XV) en Bohlin over Myxomyceten (Zweden XV). In Finland geeft Karsten Sym-

bolae ad Mycologiam Fennican (Meddel. XVIII). Voor Afrika vinden wij in Pirotta's Bijdragen tot de kennis der Flora van Oost-Afrika een stuk van Bresadola over de Fungi van Scioa en Erythroea (Roma V. 3). De ziekte in het suikerriet die zooveel botanisten naar Java trok, was aanleiding van het verschijnen van Went's verhandelingen over Roodsnot, Ananasziekte, Serehziekte, Behandeling van Bibit alle in Arch. v. Java Suik. Industrie 1893. Hierin publiceert ook Prinsen Geerling. Iets over bemesting van Suikerriet. Breda de Haan geeft in Mededeel. Proefstat. Kagok Tegal Geschiedenis van het Roodrot en andere ziekten. Noord-Amerikaansche Fungi worden beschreven in Philad. 1893, 1, door Ellis and Everhart, die van Blowing Rock worden opgenoemd door Atkison en Schrenk in Elisha Mitchell 1892. In Agricult. Report 1893 worden afgebeeld *Agaricus melleus* en *deliciosus*, *Cantharellus cibarius* en *Fistulina hepatica*.

Over Lichenes vinden wij Jatta. Over het geslacht *Ulocodium* (Malpighia VII), Stizenberger. Die Alec-toria Arten und ihre geographische Verbreitung, evenals Müller Lichenes exotici Herbarii Vindobonensis in Hofmuseum VII voorkomend. Verder Hellbom de Lichenen Flora van Bornholm (Zweden XVII), Kihlman Bijdrage tot de Lichenologische Flora van het schiereiland Kola (Meddel. XVIII).

Op het gebied der Bryologie hebben we voor Nederland: de door onze Vereeniging uitgegeven Lijst der Nederl. Blad- en Levermossen, voor Frankrijk: Cardot Monographie des Fontinalacées (Cherbourg XXVIII). Voor Zwitserland: J. Amann Contribution à la flore bryologique de la Suisse (Bot. Schweiz. III). Voor Italië: Fleischer Bijdrage tot de bryologie van Sardinië (Malpighia VII, 7). Voor Beieren: Familler Lijst der om Manning aan den Islar verzamelde mossen (Landshut XII). Voor Sleeswijk

Holstein: Langfeldt Die höhere Kryptogamen Trittau's (Schlesw. Holst. IV, 2). Voor Zweden: Tolf Mosflora van Smaeland (Zweden) XVI en Andersson Over Zweedsche Sphagnum's (Zweden XVIII). Voor Finland: Kihlman Hepaticae uit Inari Lappmerk (Meddel. XVIII). Eindelijk hebben wij voor de Bryologie van Afrika: Renauld Notes bryologiques sur les îles austro-africaines (Revue Bot. 107, 112, 115). Brizi over de door Ragazzi in Oost-Afrika verzamelde mossen (Roma V, 2) en van denzelfden schrijver Bryophytae Abyssinicae (Malpighi VII, 5).

De Anatomie beginnen we met de Cellen hare deelen. Hierover Flemming Zur Kenntniss der Zelle und ihre Theilungserscheinungen (Schlesw. Holst. III), Rosen Ueber die chromatischen Eigenschafte der Nucleolen und der Sexualzellkerne bei Liliaceen (Schles. Vat. Cult. LXX) Buscalioni. Bijdrage tot de studie der celmembraan (Malpighi VII, 3), Costerus Sachs' Jodine Experiment beproefd in de tropen (Ann. Buit. XII, 1), Solla Over eigenaardige cellen in de vrucht van Ceratonia Siliqua (Malpighi VII, 5), Aequa Vorming van den celwand bij de haren van Lavatera Cretica (Roma V, 2). Hieraan sluit zich Keller, Klierharen bij Brasenia peltata (Philadelphia 1893, I). Verder Pirotta Over slijmreservoirs bij Hypoxis (Roma V, 2), Avetta Cystolithen in de bladeren van een Coccinia (Roma V. 3), Leger Over de melksapvaten bij Glaucium en eenige andere Papaveraaceen (Normandië 1891), van Wisselingh Sur la lamelle subéreuse et la subérine. (Arch. Neerl. XXVI, 4—5).

Voor de anatomie der organen hebben wij: Matthioli Bekleeding van de intercellulaire ruimten in de zaadhuid der Papilionaceen (Malpighi VII, 7). Brunning Bijdrage tot de kennis der landbouwzaden: De harde zaadhuid bij Ulex Europaeus (Landbouwk. Tijdschr. 1893 I), Olbers Over den vruchtwand der Labiaten (Zweden XVI). Zoowel hier als bij de biologie past Borzi's

Bijdrage tot de biologie van den vruchtwand (Malpighi, VII, 1). Nestler Anatomische Bau der Laubblätter der Helleboreen (Leop. Car. Ac. LIX), Ross Vergelijkende anatomie der bladeren van de Irideaë (Malpighi VII), Cerulli Irelli Bijdrage tot de studie van den bouw der wortels bij de Monocotylen, (Roma V, 2), Re Vergelijkende anatomie der bladeren van de Amaryllidaceae (Roma V. 3), Hellstrom Anatomie van sommige grassen (Zweden XVI), Kruch Anatomie en histogenie van *Phytolacca dioica* (Roma V. 3), Kruch over den bouw en de ontwikkeling van den stengel bij *Dahlia imperialis* (Roma V. 2). Hieraan sluiten zich: Hua La jeunesse du Paris quadrifolia (Feuille 278, 279), Guerin Notes sur quelques particularités de l'Histoire Naturelle du Gui (*Viscum Album*) (Normandie 1892).

Over de ontwikkeling der bloem:

Costerus Bloemen van *Grammatophyllum speciosum* Bl. (Nederl. Congr. IV), Grevillius Anatomische studiën over den bloemaanleg bij diclinische phanerogamen (Zweden XVI).

Over bestuiving en voortplanting loopen verscheidene stukken van Meehan's Contributions to the life history of plants (Philadelph. 1892) o. a. de opgave dat *Oenothera biennis* is ingericht voor zelfbestuiving. Verder Fr. Müller Mischlinge von *Ruellia formosa* und *sylvicola* (Bremen X. 3), Focke Ueber Tincturen, Beobachtungen an Mischlinge, Ueber Unfruchtbarkeit bei Bestäubung mit eigenem Pollen (Bremen X). Beauvisage wijst op een geval van tweehuizigheid bij den witten moerbeboom (Lyon 1893), een verschijnsel dat hier te lande ook bij den zwarten is waar te nemen. Als contrast bespreekt Noll eene tweeslachtige bloem bij *Larix europæus* (preuss. Rheinl. 5. 9. 3).

Over verspreidings-middelen der planten: Tubeuf Beitr. z. Kenntniss der Morph. Anat. und Ent-

wikkel-Gesch. des Saamen flügels bei *Abietineën* und Einrichtungen zur Verschluss der Gymnospermenzapfen u. d. Bestäubung (Landshut X. 11), Walker Dehiscence of *Oxalis stricta*: De vrucht opent hier door het zwellen van de buitenlaag der zaadhuid (Philadelph. 1892).

Over de voeding der planten en de scheikundige samenstelling der deelen: Mayer Voortbrenging van eiwit in de plant en medewerking van phosphorzuur hierbij (Landb. Tijdschr. 1893, I), van Pesch Bijdrage tot de kennis der grassen (Landbouwk. Tijdschr. 1893, 3—5), Haberlandt Ueber die Ernährung der Keimlinge und die Bedeutung des Endosperms bei viviparen Mangrovepflanzen (Ann. Buit. XII), Swane Insectenfressende Pflanzen (Landshut X. 10.)

Behalve de genoemde uit het gebied der plantenbiologie: Focke Pflanzenbiologische Skizzen. Hieronder *Montia rivularis*, een vetplant met ondergedoken bladeren (Bremen X. 3), F. Müller Ueber epiphytische Gewächse (Bremen X. 3), Loew Anfänge epiphytischer Lebensweise bei Gefäßpflanzen Nord Deutschlands (Brandenb. XXXIII), Bolle Ueber die Flora der Kopfweiden in hetzelfde tijdschrift. Het laatste betreft de epiphytische Flora, die de knotwilgen dragen, Went Ueber Haft und Nährwurzeln bei Kletterpflanzen und Epiphyten (Ann. Buit. XII 1), Stahl Regenfall und Blattgestalt (Ann. Buit. XI. 2).

Nog resten op het gebied der Physiologie:

Letellier Essai de statique végétale: La racine considérée comme un corps pesant et flexible (Normandie XVII. 2—3), Klercker Over bewegingsverschijnselen bij aarbloemige *Veronica's* (Zweden XVIII), Karsten Periodische verschijnselen in het planten- en dierenleven (Schlesw. Holst. III. 2), Ihne Phaenologische Beobachtungen (Oberhessen XXIX). Zooals wij weten is Ihne op dit gebied de opvolger van Hoffmann, van wien hij in hetzelfde tijdschrift een levensbericht geeft.

Op het gebied van Teratologie geeft Jacobasch Teratologisches (Brandenb. XXXIII), Stenzel Bildungsabweichungen (Schles. Vat. Cult. LXX), Weiss Eine monströse Fuchsia-Blüte (Brandenb. XXXIV), Grevillius Over vruchtblad vergroeiing bij Aesculus (Zweden XVIII), Focke Fehlen der Schläuche bei Utricularia (Bremen X. 8), Noll Een tweeslachtige bloem bij Larix europæus (Preuss. Rheinl. 5. 9. 2), Bel Over een niet gestekelde Xanthium spinosum (Revue Botan. XI. 126). Vervolgens uit Lyon: Blanc Over een vervormden tak van Quercus Robur, Prudent Over eene prolifererende inflorescentie van een pereboom; Viviani-Morel, Over een prolifererende inflorescentie van Ammi Visnaga en Oorzaak van viviparie bij grassen. Het laatste wordt toegeschreven aan daling der temperatuur na vermindering. Verder van denzelfden schrijver: Abnormaal houtachtig worden van kruiden, Teratologische oorsprong van gekweekte tuinplanten. In hetzelfde tijdschrift vermeldt Debat Teratologische gevallen bij mossen. Een opstel over het laatstgenoemde onderwerp geeft ook Brizi in Roma V. 2.

Over gallen handelt Beauvisage in Lyon; Baccarini vermeldt een eigenaardige gal bij Capparis spinosa (Malpighia VII. 9). Hieraan sluit zich het stuk van Ritzema Bos, Een door aaltjes veroorzaakte ziekte der paardeboonen (Landbouwk. Tijdschrift 1892). Kieffer, die de verschillende gallen van Lotharingen beschreef, voegt daaraan thans een hoofdstuk: Les Mycocécidies (d. i. de door Myxomyceten veroorzaakte misvormingen) de la Lorraine (Feuille 268, 269). Op het gebied der palaeontologie vinden we: Potonié Over Annularia stellata (Brandenb. XXXIV), Peola Fossile palmen van Piëmont (Malpighia VII. 5), Nathorst Over fossile glacial planten (Zweden XVII), Knuth, Grundzüge einer Entwicklungsgeschichte der Pflanzenwelt in Schlesw. Holst. (Schlesw. Holst. VIII. 1.)

Op Pharmaceutisch gebied hebben we: Greshoff Over vischvergiften (Mededeel. Patent. X), Pfister Over echt en vergiftig steranijs (Zürich XXXVII) en Rennie Over Alkaloiden van *Strychnos pilosperma* (Victoria IV. 1).

Voor de geschiedenis der botanie hebben wij in Schles. Vat. Cult. LXX een bericht omtrent den aanleg van een Herbarium in het begin der vorige eeuw door George Hertog van Liegnitz enz., verder van Krause Over de invoering van verschillende boomen en nuttige gewassen in de Brandenburger Flora (Brandenburg XXXIII), Fischer Over de geschiedenis der botanie van Sleeswijk Holstein (Schlesw. Holst. VIII. 1 en X. 1). Van Necrologiën vermelden we alleen die van Alphonse DeCandolle, geboren 27 Oct. 1806, gestorven 4 April 1893, wiens portret aan de leden op de vergadering werd vertoond, door Micheli (Arch. Sc. Phys. t. XXX, 1893) die van Sanio door Ascher-son (Brandenb. XXXIV) en die van Balansa in Revue Bot. 112.

Plantennamen worden vermeld door Leege, Volksnamen op Just (Bremen XII. 3) en door Costerus, Engelsche bloemen en plantennamen (Tijdschr. 3 talen 1893).

En hiermede is mijn verslag afgelopen. Ik hoop dat de leden het niet aan een te strenge critiek zullen onderwerpen, want het is niet te ontkennen dat het aan nauwkeurigheid en volledigheid veel te wenschen overlaat. Ik zal toch waarschijnlijk wel eens een vergissing begaan hebben. als ik uit een Italiaanschen, Zweedschen, Finschen of Russischen tekst den inhoud van een stuk moest nagaan, en volledig is mijn opstel zeker geenszins, want ik moest veel overslaan en scheen dit ook aan mij het minder belangrijke, anderen zullen dat misschien zeer gewichtig vinden. Die volledigheid behoefde ook niet zoozeer het hoofddoel van mijn streven te zijn omdat toch niemand die al de litteratuur over een bepaald onderwerp wil verzamelen die in dit verslag zal zoeken, dat alleen den inhoud

onzer Bibliotheek weergeeft. Dan wendt men zich natuurlijk tot *Just Botanisch Jahresbericht*, het *Botan. Centralblatt* enz. Het was mij meer te doen om de aandacht te vestigen op onderwerpen, waarmede men op het oogenblik niet bezig is, doch waarvoor de belangstelling gewekt wordt door het noemen van den titel of de opgave van een feit.

LEIDEN, 3 Feb. 1894.
